

Asia: VN/16881/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Edustan

Klikkaa ja lisää otsikko valintakysymykselle

psykoterapiakoulutusta tuottava organisaatio

Miten esitys vastaa hallitusohjelman tavoitteisiin

1) Tukeeko esitys tavoitteita vahvistaa psykoterapiapalveluiden saavutettavuutta uudistamalla psykoterapeuttikoulutusta kaksiportaiseksi ja säätämällä ensimmäisen portaan koulutus maksuttomaksi.

Ei, miksi? [STM:n esityksessä ensimmäinen porras ei muodosta yhtenäistä eikä jatkokoulutukseen selkeästi kytkeytyvää perustaa, mikä vaarantaa johdonmukaisen etenemisen psykoterapiakoulutuksen ensimmäisen portaan koulutuksesta varsinaiseen psykoterapeuttikoulutukseen. Esitetty rakenne vaikeuttaa laadunvarmistusta ja lisää hyvinvointialueiden hallinnollista kuormitusta. Esitys uhkaa kaventaa koulutuksen sisältöä ja psykoterapiapalveluja yksittäisiin menetelmiin, jolloin palvelut eivät vastaa asiakkaiden moninaisiin tarpeisiin. Sisältöohjauksen tulee säilyä yliopistoilla, joilla on tutkimusvastuu ja valmius kehittää psykoterapeuttisia hoitomuotoja laaja-alaisesti yhteistyössä koulutusyhteisöjen kanssa. Samalla pohjakoulutusvaatimusten tulee säilyä moniammatillisina. Tämä on tärkeää myös kuvataidepsykoterapian näkökulmasta, jotta koulutusjärjestelmä tukee useiden vaikuttavien hoitomuotojen rinnakkaista kehittämistä.]

2) Tukeeko esitys mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantamista kehittämällä perustason mielenterveyspalveluja ja porrasteista hoitomallia?

Ei, miksi? [Esitys ei tässä muodossa paranna mielenterveyspalveluiden saatavuutta. HUSin ja Terapiat etulinjaan mallin kapea menetelmävalikko heikentää yhdenvertaisuutta ja vaikuttavuutta. Terapiat etulinjaan -hankkeen esikuvan IAPT malliin perustuvia, manualisoituja lyhytinterventioita on kansainvälisesti kritisoitu useista syistä. Ensinnäkin niihin liittyy korkeat hoidon keskeyttämisluvut sekä vaikuttavuuden arvioinnin kapea painottuminen oireittareihin. Malli ei myöskään palvele vaikeimmin oireilevia tai pitkäkestoista mielenterveyden häiriöistä kärsiviä

potilasryhmiä, jotka jäävät usein hoidon ulkopuolelle tai hyötyvät siitä vain rajallisesti. Riskinä on, että hoidon vaikuttavuus määrittyy ensisijaisesti lyhyen aikavälin oiremuutosten perusteella. Tällöin psykoterapian keskeiset vaikutusmekanismit – hoitosuhteen laatu, vuorovaikutus sekä pitkäkestoinen kehityksellinen työ – jäävät järjestelmällisesti sivuun. Juuri nämä tekijät kuitenkin selittävät merkittävän osan hoidon pitkäaikaisesta vaikuttavuudesta ja ovat monille potilasryhmille välttämättömiä. Yhdenvertaisuus ja vaikuttavuus voidaan saavuttaa vain aidosti monipuolisella kaksipuolisella koulutusjärjestelmällä, jossa osaaminen voi syventyä eri viitekehyksissä ja terapiamuodoissa yksilö-, pari-, perhe- ja ryhmäpsykoterapiat myös kuvataidepsykoterapiana. Toimiva kaksipuolinen koulutusjärjestelmä edellyttää tutkimusnäyttöön perustuvaa, monipuolista teoriapohjaa ja mahdollisuutta syventyä eri terapiamuotoihin, myös kuvataidepsykoterapiaan. Yliopistojen tehtävänä on ja tulee tulevaisuudessakin olla turvata psykoterapiakoulutuksen tutkimusperustaisuus, monitieteisyys ja pitkäjänteinen kehittäminen yhteistyössä psykoterapia-alan koulutusyhteisöjen kanssa.]

3) Tukeeko esitys lasten ja nuorten terapiatakuuta?

Ei, miksi? [Lasten ja nuorten terapiatakuuta ei voida tukea kestävästi mallilla, joka nojaa yhteen menetelmään vaan edellyttää monipuolisia, eri tarpeisiin soveltuvia psykososiaalisia hoitomuotoja. Psykososiaalisten menetelmien vaikuttavuus rakentuu turvalliseen ja luottamukselliseen hoitosuhteeseen sekä ammattilaisen kyvyille soveltaa osaamistaan yksilöllisesti. Tämä koskee myös kuvataidepsykoterapiaa ja muita ilmaisullisia terapiamuotoja, jotka usein ovat lapsille ja nuorille luontevia ja vaikuttavia hoitomuotoja ja joiden tulee kuulua terapiatakuun piiriin.]

Esityksen mukaan kaksipuolisen psykoterapiakoulutuksen ensimmäisen tason sisältäisi yhtenäiset edellytykset tuottavan teoreettisen koulutuksen (30 op) lisäksi menetelmällisten opintojen kokonaisuuden (15 op), joka voisi sisältää koulutusta lyhytinterventioihin tai eri psykoterapiasuuntauksille ja -muodoille yhteisiin terapeuttiin taitoihin

Toteuttaako tällainen ensimmäisen tason koulutus kaksipuolisen psykoterapiakoulutuksen tavoitetta?

Ei, miksi? [Aito kaksipuolisuus edellyttää yhtenäistä koulutusjatkumoa. Kaksipuolisen mallin tulee muodostaa selkeä ja johdonmukainen polku perustason osaamisesta psykoterapeuttikoulutukseen, ei kapeaa menetelmälinjaa, joka jää irralliseksi jatkokoulutuksesta. STM:n mallissa ensimmäisen portaalin opinnot ovat KKT-painotteisia psykososiaalisia menetelmiä, mikä aiheuttaa sen, ettei potilaiden erilaisiin tarpeisiin pystytä vastaamaan riittävästi. Vaikuttava kaksipuolinen koulutus edellyttää monipuolista hoitovalikoimaa ja mahdollisuutta syventyä eri terapiamuotoihin, sillä yksittäisen potilaan kannalta hoitomuotojen soveltuvuudessa voi olla ratkaisevia eroja. Tämä koskee myös kuvataidepsykoterapiaa, joka on osa monimuotoista psykoterapeutista kenttää ja tärkeä vaihtoehto palveluvalikoimassa.]

Toteuttaako tällainen ensimmäisen tason koulutus palvelujärjestelmän tarpeiden mukaista koulutusta?

Ei, miksi? [Ensimmäisen tason koulutuksen tulee vahvistaa ammattilaisten valmiuksia arvioida potilaiden yksilöllisiä tarpeita ja ohjata heidät soveltuviin hoitomuotoihin. Tämä edellyttää monipuolista ja tutkimusperustaista koulutusta, joka rakentuu useista näyttöön perustuvista viitekehyksistä. Palvelujen saatavuus tarkoittaa myös sitä, että tarjolla on erilaisiin tarpeisiin soveltuvia hoitomuotoja, mukaan lukien kuvataidepsykoterapia osana monipuolista psykoterapeutista kenttää. Yliopistojen vastuulla toteutettava koulutus turvaa laadun,

tutkimusperustaisuuden ja riippumattomuuden sekä mahdollistaa sen, että koulutus vastaa palvelujärjestelmän tarpeisiin ja kehittää sitä pitkäjänteisesti yhteistyössä koulutusyhteisöjen kanssa.]

Palvelujärjestelmien tarvitsemien lyhytinterventioiden vuosittaiseksi koulutustarpeeksi on arvioitu noin 2 000 - 4 000 koulutettavaa vuodessa. Millaisessa yliopistojen ja hyvinvointialueiden työnjaossa ja yhteistyössä lyhytinterventioiden koulutus tulisi toteuttaa, jotta se toteutuisi määrällisesti ja laadullisesti riittävänä? Mahdollistaako esitys tarkoituksenmukaisen työnjaon ja yhteistyön?

Koulutusvastuun tulee pysyä yliopistoilla, jotta psykoterapiakoulutuksen riippumattomuus, tieteellinen perusta ja pitkäjänteinen kehittäminen voidaan turvata. Tämä koskee myös lyhytinterventioiden koulutusta. Se tulee toteuttaa yliopistojen, hyvinvointialueiden ja psykoterapiakoulutusyhteisöjen yhteistyössä siten että, yliopistot vastaavat koulutuksen tieteellisestä ja pedagogisesta laadusta, hyvinvointialueet tarjoavat koulutukseen soveltuvat harjoittelu- ja toimintaympäristöt ja psykoterapiakoulutusyhteisöt tuovat menetelmäsidonnaisen asiantuntemuksen osaksi koulutusta.

Koulutuksen tulee sisältää monipuolisesti eri psykoterapeuttisia viitekehyksiä sekä yksilö-, pari-, perhe- ja ryhmämuotoisia työskentelytapoja myös kuvataidepsykoterapiana, jotta se vastaa palvelujärjestelmän todellisiin tarpeisiin ja turvaa psykoterapeuttisen osaamisen pitkäjänteisen kehittämisen.

Rahoituksesta

Toteuttaako esitetty rahoitusmalli esityksen mukaisen koulutuskokonaisuuden toteuttamista?

Ei, miksi? [Ehdotettuun rahoitusmalliin liittyy riski, että koulutus, menetelmäkehitys ja koulutusta ohjaava valmistelu keskittyvät samoille toimijoille. Tämä heikentää koulutuksen riippumattomuutta ja vahvistaa yhden menetelmän mallia, vaikka se ei sovellu kaikkien mielenterveyden häiriöiden hoitoon eikä vastaa potilaiden yksilöllisiin hoidollisiin tarpeisiin. Tällainen rakenne luo merkittävän intressiristiriidan ja voi johtaa siihen, että tiettyjen menetelmien asema vahvistuu ilman riittävä avointa ja tieteellistä vertailua. Pitkällä aikavälillä tämä voi kaventaa tieteenalojen monimuotoisuutta, heikentää luottamusta koulutusjärjestelmään ja estää uusien lähestymistapojen kehittymistä.]

Muuta huomioita esitettyyn rahoituksen myöntämiseen ja maksamiseen liittyen?

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilön erikoispätevyys

Huomioita ehdotettuun erikoispätevyyteen ja sen rekisteröimiseen liittyen?

Tarvetta uusille erikoispätevyyksille ja ammattinimikkeille ei ole. Ensimmäisen portaan menetelmäopinnot eivät anna oikeutta käyttää psykoterapeutin ammattinimikettä, vaan siihen oikeuttaa vasta toisen asteen psykoterapeuttikoulutus. Näitä koulutustasoja ei tule sekoittaa toisiinsa eikä luoda uusia rekisteröitäviä nimikkeitä, jotka lisäisivät hämmennystä asiakkaissa ja hallinnollista työtä ilman selkeää hyötyä.

Muuta huomioitavaa esitykseen liittyen?

Huomiot

Myös ensimmäisen portaan koulutuksen kehittämisessä tulisi huomioida se, että mielenterveystyö vaatii työntekijältä hyvää itsehavainnointikykyä, jolloin koulutettavilta tulisi edellyttää riittävää omaa psykoterapiaa.

Huttula Kirsi
Suomen Kuvataidepsykoterapia ry